

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (jud. L. Holevițaia)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, L. Popova, V. Mihaila)

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Carepin Iraida,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Carepin Iraida
împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 22 privind
anularea ordinului de încasare,
împotriva deciziei din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La data de 26 iunie 2015 Carepin Iraida a înaintat cerere de chemare în judecată
împotriva ÎMGFL nr. 22 solicitând anularea ordinului de încasare a numerarului nr.
124278418 în suma de 28081,30 lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 04 decembrie 2007 a devenit proprietara
apartamentului xxxxx. După care s-a adresat cu cerere către SA „Termocom” solicitând
debransarea imobilului de la încălzirea centralizată, iar calculele să fie efectuate
conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.191 din data de 19.02.2002.
Concomitent, a solicitat să fie formată o comisie în vederea stabilirii conectării la
rețeaua de energie termică a imobilului dat și dacă sunt pierderi în legătură cu încălzirea
încăperilor tehnice din întreaga locuință. Conform actului întocmit de către Comisie s-
a constatat că apartamentul xxxxx nu este conectat la rețeaua termică.

A menționat reclamanta că, în urma efectuării cercetărilor în baza cererii înaintate,
un timp îndelungat în facturile expediate în adresa vechiului proprietar nu erau incluse
calculele privind achitarea energiei termice. Însă, peste o perioadă de timp, din nou au
început a fi incluse în facturile de plată calculele de constituie 20 % din costul energiei
termice calculate. Din conținutul acestor facturi nu era clar care este suma de bază din
care se calculează 20%, iar solicitând informație (descifrare) nu a primit nici un
răspuns.

A mai declarat reclamanta că, la 12 februarie 2015 s-a adresat cu o cerere către
ÎMGFL nr. 22, în care a solicitat să fie formată o comisie prin care să constate faptul
că apartamentul ce îi aparține cu drept de proprietate este debransat de la rețeaua

centralizată de încălzire și temeieri de a calcula și încasa sume de bani pentru imobilul dat, nu sunt. La 14 mai 2015 a expediat în adresa ÎMGFL nr.22 cerere prealabilă solicitând anularea ordinelor de încasare a numerarului cu sumele calculate nejustificat, care parveneau pe adresa imobilului ce îi aparține cu drept de proprietate pe numele vechiului proprietar. Însă, răspuns la cererea prealabilă nu a primit.

A mai susținut reclamanta că, apartamentul este debransat de la sistemul centralizat de încălzire încă din anul 2002, iar de unde s-au acumulat sumele solicitate pentru a fi achitate, ÎMGFL nr.22 nu dorește să explice.

A mai precizat reclamanta că, de la data depunerii cererii prealabile a expirat termenul de 30 zile, însă răspuns la cererea înaintată așa și nu a mai primit.

La 26 aprilie 2016 Carepin Iraida a mai depus o cerere de chemare în judecată împotriva ÎMGFL nr. 22 solicitând anularea ordinului din luna decembrie 2015; excluderea din ordinul de încasare a numerarului a sumei de 26980,39 lei; obligarea ÎMGFL nr.22 să nu includă în ordinul de încasare a numerarului sumele de bani pentru agentul termic, deoarece acest serviciu nu-i este prestat; obligarea ÎMGFL nr.22 să recalculeze sumele dispuse spre încasare și să efectueze rectificările necesare la contul personal nr. 11171 al apartamentului xxxxx, privind lipsa încălzirii centralizate și lipsa temeiului de încasare a 20 % din valoarea facturilor expediate pentru agentul termic.

Prin încheierea din 26 iulie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, ambele cauze au fost conexate pentru a fi examinate într-o procedură unică.

Prin hotărârea din 14 decembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea înaintată de Carepin Iraida a fost admisă parțial; s-a constatat ilegalitatea ordinului de încasare a numerarului nr. 128734619 din luna decembrie 2015, emis pe numele consumatorului Carepin Iraida în sumă de 28894,78 lei; s-a obligat ÎMGFL nr.22 să excludă din ordinul de încasare a numerarului nr. 128734619 din luna decembrie 2015, emis pe numele consumatorului Carepin Iraida, rubrica «datorii, lei» suma de 21307,11 lei conform deciziei irevocabile a Curții de Apel Chișinău nr. 2a-5348/14 din 27.10.2015; în rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă, ca fiind nefondată.

Prin decizia din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Carepin Iraida a fost respins și menținută hotărârea din 14 decembrie 2016 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău.

La data de 15 august 2017, Carepin Iraida, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat atât norma de drept materială, cât și norma de drept procedurală, pronunțând o decizie nemotivată pasibilă de a fi casată.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 07 iunie 2017. Conform materialelor cauzei decizia instanței de apel a fost expediată participanților la proces la data de 14 iulie 2017, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc. Recursul declarat la data de 15 august 2017 se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 25 octombrie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Carepin Iraida și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de Carepina Iraida, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială a pricinii dedusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

Or, în contextul prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă enunțate *supra*, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, din cererea înaintată spre judecare rezultă că obiect al examinării prezentei cauze în contencios administrativ a constituit anularea ordinului de încasare a numerarului pentru luna aprilie 2015 în sumă de 28081,30 lei (f.d.4); a ordinului de

încasare a numerarului pentru luna decembrie 2015 în sumă de 28894,78 lei (f.d.55); precum și cerințele reclamantei privind excluderea din ordinul de încasare a numerarului a sumei de 26980,39 lei; obligarea ÎMGFL nr. 22 să nu includă în viitor în ordinul de încasare a numerarului sumele de bani pentru agentul termic, deoarece acest serviciu nu-i este prestat; obligarea ÎMGFL nr.22 să recalculeze sumele, să facă rectificările necesare la contul personal nr. 11171 al apartamentului xxxxx, privind lipsa încălzirii centralizate și lipsa temeiului de încasare a 20% din valoarea facturilor expediate pentru agentul termic. (f.d.98)

Instanța de fond, judecând cauza, prin hotărârea din 14 decembrie 2016, a admis în parte acțiunea înaintată; a constatat ilegalitatea ordinului de încasare a numerarului nr. 128734619 din luna decembrie 2015, emis pe numele consumatorului Carepin Iraida în sumă de 28894,78 lei; a obligat ÎMGFL nr. 22 să excludă din ordinul de încasare a numerarului nr. 128734619 din luna decembrie 2015, emis pe numele consumatorului Carepin Iraida, rubrica «datorii, lei» suma de 21307,11 lei conform deciziei irevocabile a Curții de Apel Chișinău nr. 2a-5348/14 din 27.10.2015; în rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă, ca fiind nefondată.

Instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii instanței de fond, prin decizia din 07 iunie 2017, a concluzionat asupra temeiniciei acesteia, menținând fără modificări soluția adoptată de către instanța de fond.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a admis cerința reclamantei privind excluderea din ordinul de încasarea a numerarului nr. 128734619 din luna decembrie 2015, emis pe numele consumatorului Carepin Iraida, rubrica «datorii, lei», suma de 21307,11 lei, or prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău nr. 2a-5348/14 din 27.10.2015 s-a stabilit că suma de 21307,11 lei nu poate fi încasată de către ÎMGFL nr. 22 și nici inclusă în facturile de plată lunare pe care le înaintează spre plată, din motivul omiterii termenului de prescripție.

Concomitent, instanța de apel a apreciat ca justificată soluția instanței de fond referitoare la respingerea celorlalte cerințe înaintate de Carepin Iraida în prezenta acțiune rezultând din dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19.02.2002, care în pct. 8 Anexa nr.7 la Regulamentul cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, prevede că în cazul deconectării integrale a apartamentului (încăperii locuibile în cămine) de la sistemul centralizat de încălzire, consumatorul va achita plata pentru încălzire în mărime de 20% din costul energiei termice calculate pentru un metru pătrat al apartamentului (încăperii locuibile în cămine), luând în considerație existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice (etaje tehnice și subsoluri) care mențin în stare funcțională sistemele inginerești de alimentare cu apă și de canalizare în perioada rece, necesitatea încălzirii locurilor de uz comun și imposibilitatea deconectării coloanelor de încălzire tranzitorii.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată, deoarece din textul acesteia nu se reliefează o motivare amplă asupra tuturor capetelor de cerere expuse de către Carepin Iraida în prezenta acțiune.

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă a cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel nu s-a expus și nu a combătut fiecare argument în parte invocat de către reclamantă, ci doar a respins cerințele acesteia prin indicarea pct. 8 al Anexei nr. 7 al Regulamentul cu privire la

modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002.

În contextul dat, Colegiul reține ca relevant argumentul recurenței precum că, în cazul deconectării integrale a apartamentului de la sistemul centralizat de încălzire, furnizorul este în drept de a calcula și încasa 20% din suma calculată pentru agentul termic centralizat pentru fiecare m.p. al apartamentului doar atunci când sunt întrunite condițiile stabilite la pct. 8, 8¹ al Anexei nr. 7 al Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la / reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19.02.2002 și anume: în blocul locativ să existe încăperi auxiliare încălzite și încăperi tehnice (etaje tehnice și subsoluri) încălzite, iar în condițiile când una din aceste poziții lipsesc, coeficientul dat nu poate sta la baza încasării conform dispoziției menționate supra.

Concomitent, Colegiul menționează că la materialele pricinii este anexată copia raportului tehnico-științific nr. 247 din 02.07.2015 din care rezultă că apartamentul xxxxx este încălzit cu încălzire autonomă în conformitate cu prevederile Legislației RM; în imobilul dat nu sunt conducte (țăvi) de tranzit al agentului termic; în blocul locativ din xxxxx lipsesc încăperi auxiliare încălzite, lipsește încălzire pe scara, casa nu are subsol încălzit și nu are etaj tehnic încălzit.

Raport ce nu a fost suspus analizei de către instanța de apel la judecarea cauzei.

Mai mult ca atât, pârâtul în cadrul dezbaterilor judiciare a nu înfirmat și nici nu a obiectat concluziile expuse în raportul dat.

De asemenea, este de menționat că, ÎMGFL nr. 22 nu a prezentat instanței probe ce ar confirma existența pierderilor normative de energie termică în încăperile tehnice și de uz comun, or acestuia îi revine sarcina probațiunii privind prezentarea dovezilor care ar justifica dreptul de a încasa lunar plăți pentru agentul termic centralizat livrat la imobilul Iraidei Carepin.

În atare ordine de idei, Colegiul reține că din decizia instanței de apel nu se desting anumite ipoteze prin care să ateste că ar fi fost supuse aprecierii argumentele Iraidei Carepin, invocate în cadrul judecării cauzei atât în instanța de fond, cât și în apel. Ori, instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe, nu a evidențiat probele obiective, veridice, pertinente și admisibile, care să confirme netemeinicia pretențiilor solicitate în prezenta cauză și nu a motivat de ce nu pot fi reținute speței date argumentele menționate de Carepin Iraida la examinarea cauzei.

Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a verifica corectitudinea aplicării de către instanța de apel a cadrului legal, în condițiile când aceasta nici nu a indicat în decizia sa vre-o normă materială care ar fi stat la baza respingerii pretenției reclamantei privind încasarea a 20% din suma calculată pentru agentul termic centralizat pentru fiecare m.p. al apartamentului.

În asemenea împrejurări, Colegiul constată că, de fapt, instanța de apel nu a combătut toate argumentele formulate de către Carepin Iraida, prin prisma probelor anexate, rezultând din esența raportului juridic și nu și-a motivat soluția adoptată și contestată în prezenta cauză.

Or, în conformitate cu art. 239 Cod procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în cest sens, limitându-se doar la aspectele constatate de către instanța de fond. Or, în conformitate cu art. 373 alin.(5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărîre motivată. Motivarea este o parte a hotărîrii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărîri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărîri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărîri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărîre.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge argumentele părților din proces.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Carepin Iraida.

Se casează decizia din 07 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Carepin Iraida împotriva Întreprinderii Municipale de Gestionare a Fondului Locativ nr. 22 privind anularea ordinului de încasare, cu trimiterea cauzei civile spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Mariana Pitic

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală